

De Gouden weken & het model van Tuckman

Het model van Tuckman beschrijft de verschillende fasen die een groep doorloopt tijdens de ontwikkeling naar een hechte en productieve groep. Bij een klasgroep kan je als leerkracht een positieve invloed hebben op de groepsvorming zodat die het leren tijdens de rest van het schooljaar niet in de weg staat. Een open en veilig klasklimaat is in elke fase van belang. Daarom zet je er best op in vanaf schooldag één en grijp je er doorheen het schooljaar regelmatig naar terug. Hieronder lees je hoe dat open en veilig klasklimaat in elke fase van groepsvorming een plek krijgt.

Fase 1: Forming

In deze beginfase komen je leerlingen voor het eerst samen als klasgroep. Ze leren elkaar kennen en proberen te begrijpen wat er van hen verwacht wordt. Het gedrag van de leerlingen is meestal beleefd en gereserveerd. De focus ligt op oriëntatie en het vaststellen van doelen. Centraal in deze fase staat het aanbieden van een veilige omgeving zodat leerlingen zich comfortabel voelen wanneer ze elkaar voor het eerst ontmoeten. Door een open klasklimaat worden leerlingen aangemoedigd om zich uit te spreken en vragen te stellen. Zo leren ze elkaar sneller kennen. Tijdens deze fase worden de wederzijdse verwachtingen tussen leerkracht en leerling, en leerlingen onderling duidelijk.

Fase 2: Storming

Tijdens de storming-fase beginnen groepsleden hun eigen ideeën, meningen, standpunten en werkwijzen naar voren te brengen, wat kan leiden tot conflicten en meningsverschillen. De fase wordt gekenmerkt door spanningen en uitdagingen zowel tussen de leerlingen onderling als tussen de leerlingen en de leerkracht. Dit is een cruciale fase voor het ontwikkelen van duidelijkheid en richting binnen de groep. Een veilig klasklimaat biedt een kader waarin conflicten op een constructieve manier worden besproken en opgelost. Leerlingen voelen zich vrij om hun meningsverschillen te uiten zonder angst voor negatieve gevolgen. Een open klasklimaat moedigt respectvolle discussies aan, waardoor wederzijds begrip wordt bevorderd.

Fase 3: Norming

In de norming-fase komen leerlingen tot consensus over wat kan en mag binnen de groep. Ze willen samenwerken aan gemeenschappelijke doelen. Rollen en verantwoordelijkheden worden duidelijker en gevoelens van cohesie en wederzijds respect nemen steeds meer de voorgrond. De communicatie wordt opener en effectiever. Een open en veilig klasklimaat bevordert een gevoel van samenhang en vertrouwen. Leerlingen voelen zich veilig om samen te erken en rollen te accepteren. In dit klasklimaat maken leerlingen samen afspraken en ontwikkelen ze samen normen die voor iedereen acceptabel zijn. Zo ontstaat er gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap over de afspraken en rollen.

Fase 4: Performing

Tijdens de performing-fase functioneert de klasgroep op een hoog niveau van productiviteit en efficiëntie. Leerlingen kunnen zelfstandig en samen werken aan te bereiken doelen. Er is een sterke teamspirit, en problemen worden constructief en gezamenlijk opgelost. In een veilige en open omgeving kunnen leerlingen op hun best presteren. Ze voelen zich gesteund en gewaardeerd, wat hun motivatie en persoonlijke doelen verhoogt.

Fase 5: Adjourning

In deze laatste fase wordt de klasgroep ontbonden. Dit gebeurt aan het einde van het schooljaar. Er kan een gevoel van verlies of rouw zijn, maar ook van voldoening en trots over de bereikte resultaten. Tijdens deze fase staat evaluatie en afsluiting centraal. Een veilige en open klasklimaat helpen de leerlingen bij het verwerven van de afsluiting van de groep. Leerlingen kunnen openlijk hun gevoelens over het afscheid delen. Er is ook ruimte om successen te vieren en elkaar te waarderen, wat zorgt voor voldoening en trots.

Besluit

Elke fase van Tuckman's model is belangrijk voor de groei en ontwikkeling van de klasgroep. Door deze fasen te herkennen, erkennen en begrijpen, kunnen leerkrachten en leerlingen effectiever aan de slag gaan met uitdagingen van groepsdynamica. Eén manier om met die uitdagingen om te gaan, is het inzetten op een veilig en open klasklimaat. In een omgeving waar leerlingen zich veilig voelen, aandacht en respect hebben voor elkaars meningen, naar elkaar luisteren en leerkansen zien in elkaars verschillen, durven leerlingen samen experimenteren, vallen en weer opstaan.

Meer weten?

- Tuckman, B. W. (1965). "Developmental Sequence in Small Groups." *Psychological Bulletin*, 63(6), 384-399.
Het originele werk van Tuckman waarin hij de fasen van groepsontwikkeling introduceert.
https://web.mit.edu/curhan/www/docs/Articles/15341_Readings/Group_Dynamics/Tuckman_1965_Developmental_sequence_in_small_groups.pdf
- Tuckman, B. W., & Jensen, M. C. (1977). "Stages of Small-Group Development Revisited." *Group & Organization Studies*, 2(4), 419-427.
Een revisie van het oorspronkelijke model, met toevoeging van de "Adjourning" fase.
http://www.communicationcache.com/uploads/1/0/8/8/10887248/stages_of_small-group_development_revisited.pdf
- De school als oefenplaats. (z.d.). Djapo. <https://www.djapo.be/aanbod/kopen/de-school-als-oefenplaats>
- De Maeght, C. (2024, 18 maart). "Ook voor leerlingen die het thuis moeilijk hebben, mag je vooral leraar zijn" *Klasse*. <https://www.klasse.be/703868/school-als-veilige-plek-bruno-vanobbergen/>
- Van de Pontseele, F. (2023, 28 september). Hoe maak je een hechte klasgroep? Benut de 'gouden weken'. *Klasse*. <https://www.klasse.be/267516/hoe-maak-je-een-hechte-klasgroep-benut-de-gouden-weken/>

